

ТЕОРІЯ МНОЖИННОСТІ ІНТЕЛЕКТУ В ПРОЦЕСІ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Юлія БИГИЧ, викладач кафедри методики мов та літератури ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка

Одним із стратегічних напрямів у діяльності сучасної школи є запровадження особистісно орієнтованого підходу, який визначає пріоритет гідності особистості дитини, дотримання її прав і свобод, сприяє індивідуальному розвитку учня. **Особистісний підхід** – послідовне ставлення до дитини як до особистості, самосвідомого суб'єкта власного розвитку і суб'єкта педагогічної взаємодії. Як зазначає дослідник Л. Павлова: «Особистісний підхід – базова ціннісна орієнтація педагога, яка визначає його позицію у взаємодії з кожною дитиною і колективом» [2, 14]. Особистісний підхід передбачає допомогу дитині в усвідомленні себе як особистості, виявленні й розкритті її можливостей, становленні самосвідомості, самореалізації та самостверженні.

Поняття „особистість” не слід повністю отожднювати з поняттями „індивід” (виокремлений представник людського роду) та „індивідуальність” (сукупність рис, що відрізняють конкретного індивіда від інших). З точки зору педагогіки та психології **особистість** – це певне поєднання психічних властивостей: спрямованості (мотиви, інтереси, потреби, світосприйняття, переконання тощо), рис темпераменту й характеру, здібностей, особливостей психічних процесів (відчуття, сприйняття, пам'ять, мислення, уява, емоційно-вольова сфера). Отже, **особистість у широкому розумінні** – це конкретна, цілісна людська індивідуальність в єдності її природних та індивідуальних властивостей.

Метою особистісного підходу в навчанні й вихованні є не здобуття сукупності знань, умінь і навичок, а вільний розвиток особистості. На перший план відповідно виступають формування базової культури особистості, усунення в структурі особистості суперечності між технічною й гуманітарною культурами, забезпечення діяльнісного залучення особистості до нових соціально-економічних умов життя.

Особистісний підхід визначає пріоритет особистості перед колективом (або групою), створення в колективі гуманістичних стосунків, завдяки яким діти усвідомлюють себе

особистостями, вчать бачити і поважати особистість в інших дітях.

Особистісний підхід може здійснювати лише той педагог, який сам усвідомлює себе особистістю, вміє бачити особистісні якості дитини, розуміти її, будувати з нею діалог у формі обміну інтелектуальними, моральними й соціальними цінностями. Проте ці стосунки ніколи не можуть бути рівними абсолютно: рівність виявляється в щирості, доброті, увазі до кожної дитини. Такі стосунки будуються на основі визнання свободи вибору і потреби свідомо дотримувати цього вибору.

Особистісний підхід не протиставляється індивідуальному підходу в навчанні й вихованні. Індивідуальний підхід передбачає організацію такої педагогічної взаємодії, за якої використовуються індивідуальні особливості дітей (темперамент, характер, інтереси, мотиви, нахили, здібності тощо), вони значною мірою впливають на поведінку дітей та їхнє ставлення до різних ситуацій педагогічної взаємодії. Читаємо у С. Сафарян: «Введення поняття „особистісний підхід” не підміняє і не заміняє поняття „індивідуальний підхід”, позаяк орієнтує педагогів на визнання індивідуальності дитини як особистості і особистості дитини як особливого роду індивідуальності». [3, 19].

У центрі навчання, згідно з особистісно орієнтованим підходом, перебуває сам учень, його мотиви, цілі, неповторний психологічний склад. Учитель у контексті такого підходу визначає навчальну мету уроку, організовує, спрямовує і коригує навчальний процес, виходячи з інтересів учня, рівня його знань і умінь. Учень у кінці уроку повинен відповісти на питання, чого він сьогодні навчився, що він не зміг зробити ще вчора. Результатом можуть бути нові сформовані компетенції, уміння та навички. Організація такого навчання означає, що використання навчального матеріалу, тих чи інших прийомів, способів, вправ повинно переломлюватися через призму особистості учня — його потреб, мотивів, здібностей, активності, інтелекту та інших індивідуально-психологічних особливостей.

У зв'язку з індивідуалізацією освітнього

процесу та його **основною метою** – *допомогти дитині пізнати себе, самовизначитися й надати їй можливість для самореалізації* – важливого значення набуває **теорія множинності інтелекту** американського психолога Г. Гарднера, яку вперше було опубліковано в 1983 р. в роботі «Структура розуму: теорія множинного інтелекту».

Насамперед з'ясуємо, що таке інтелект. Сучасний глумачний словник української мови містить таке глумачення: **«Інтелект** [лат. intellectus – розуміння, сприйняття, пізнання] – здатність до раціонального пізнання, мислення, особливо до його вищих теоретичних рангів [6, 365]. Теорія Гарднера розкриває один із можливих способів індивідуалізації освітнього процесу. Вона здобула всесвітнє визнання як одна з найбільш новаторських теорій пізнання інтелекту людини. Зокрема, Г. Гарднер писав: «Я визнаю, що «структура розуму» багато в чому є описовою. Впевнений, що саме з такого опису найкраще розпочинати, тобто обгрунтовувати положення про множинність інтелекту. Зрозуміло, що моя книжка не має жодних обмежень для подальшого дослідження процесів роботи інтелектів, і я в ній доволі часто висловлюю думки про те, які процеси та операції можуть бути пов'язані з музичним та іншими видами інтелекту» (або згідно з Гарднером «інтелект» – це явище – Ю. Б.), що полягає в:

- здатності створювати ефективні продукти і пропонувати послуги, що мають культурну цінність;
- переліку навичок, що дають можливість індивідууму розв'язувати життєві проблеми;
- здатності здобувати нові знання шляхом розв'язання проблем [5, 37].

Теорія множинного інтелекту підтверджує те, з чим педагоги мають справу щодня: **люди мислять і вчаться різними способами**.

Один із базових принципів цієї теорії полягає в тому, що освіта має бути чуйною до індивідуальних пізнавальних розбіжностей, прагнучи при цьому до створення різноманітних пізнавальних можливостей, максимально відповідаючи індивідуальному інтелектуальному потенціалу кожної особистості.

Зокрема, Говард Гарднер стверджує, що всі людські особистості мають множинні інтелекти, які можна розвивати й зміцнювати або ігнорувати й ослаблювати. Він вважає, що кожна людина має вісім видів інтелекту.

Розглянемо **типи інтелекту**, які виділяє Гарднер, і **способи навчання**, що їм найбільш відповідають:

Вербально-лінгвістичний інтелект пов'язаний із оволодінням мовою, чутливий до нюансів, інтонацій, порядку і ритму слів. Діти з яскраво вираженим вербально-лінгвістичним інтелектом люблять читати, писати й розповідати історії. Вони мають гарну словесну пам'ять (запам'ятовують імена, місця, дати, назви тощо) і володіють багатим лексичним запасом. Люди з лінгвістичним інтелектом найкраще засвоюють знання, коли навчальний матеріал подано у вигляді історії, оповідання (або казки, якщо це молодші школярі). Закріплення вивченого матеріалу, як правило, здійснюється в ігровій формі. З вивченої теми пропонуються творчі завдання (написати розповідь, вірш або статтю; записати роздуми з приводу вивченого в щоденнику). Учні беруть активну участь у дискусіях, люблять писати листи тощо.

Логіко-математичний інтелект — відображає здібності дедуктивного й індуктивного, конкретного й абстрактного мислення. Діти з таким типом інтелекту володіють аналітичними навичками та навичками розв'язання проблем. Вони добре розмірковують і ставлять логічно побудовані запитання. У навчанні «математиків» оптимальними є такі способи подання матеріалу: математичні ігри, аналіз даних, використання логіки, допомога в постановці практичних експериментів, прогнозування результатів, застосування дедуктивних методів до розв'язання проблем, складання таблиць і графіків, вибудова фактів у логічному порядку, встановлення невідповідності й помилок у запропонованому матеріалі.

Візуально-просторовий інтелект — передбачає здатність до візуально-просторового відображення світу. Щоб краще сприймати і розуміти інформацію, такі діти потребують зорових образів, вони добре добувають інформацію з карт, схем, діаграм, люблять пазли й головоломки. Вони сильні в малюванні, кресленні, проектуванні, моделюванні. Успіху в навчанні такі діти сягають, якщо для навчання використовуються кольорові картинки чи графічні символи або вони самі ілюструють досліджувані теми, малюючи діаграми, картинки та вигадують складні образи, наповнені особистісним змістом. Навчальний матеріал супроводжується переглядом відеокасет або створенням власних «навчальних» фільмів і коміксів. У навчанні використовується робота з комп'ютерною графікою, виготовляються макети, різні наочні вироби та ін.

Музичний інтелект — є чутливим до рівня, інтонації, тембру і ритму звуків, емоційно сприйнятливий до музики. Діти, які запам'ятовують мелодії й музичні образи, розпізнають діапазон і ритм, мають добре розвинений музичний інтелект. Вони швидко опановують іноземні мови, тому що легко вловлюють і копіюють мелодику мови. Постає питання, як таких дітей взагалі можна навчити чогось в умовах сучасної школи. Можна, і досить успішно, якщо вчитися, слухаючи музику (наприклад, запам'ятовувати матеріал під улюблену мелодію), писати музику за темою вивченого матеріалу, використовувати музику для регуляції настрою, створювати «музичні картинки», запам'ятовувати матеріал, повторюючи його, найкраще в певному ритмі, обраному самою дитиною, звертати увагу на інтонаційні особливості мови, супроводжувати навчальний матеріал віршами, пісеньками, римівками тощо.

Тілесно-кінестетичний інтелект — спрямований на розв'язання поставлених завдань, створення і передачу ідеї та емоцій за допомогою рухів тіла. Такі діти хороші спортсмени, дуже рухливі, мають розвинену координацію рухів, жестикуляцію й тактильну пам'ять. Використовувати все це в навчанні можна шляхом запам'ятовування інформації, накладаючи її на рухи (як у репі). Чудовим прикладом такого запам'ятовування є улюблена всіма першокласниками лічилка-розминка: «Мы писали, мы писали, наши пальчики устали». Для таких дітей потрібно робити частіші перерви у заняттях, щоб пограти, виконати кілька фізичних вправ, застосовувати наочні моделі, до яких можна доторкнутися і якими можна маніпулювати, влаштувати заміські прогулянки та позакласні заходи, використовувати рольові ігри у навчанні, виконувати фізичні вправи, супроводжувати їх словами, спонукати дітей імітувати рухи або звички тварин, назви яких вивчаються, звуки природних явищ тощо.

Натуралістичний інтелект (виявлено Гарднером одним із останніх) — виявляється в здатності до вивчення флори й фауни, світу природи, схильності до продуктивної діяльності, такої, як полювання, фермерство або заняття біологічними науками. Томас Армстронг (доктор філософії, США) пояснив цей тип інтелекту і як здатність бачити світ природи під іншим кутом: розуміння взаємодії природи із цивілізацією, симбіотичних взаємин, властивих природі, життєвих циклів

природи. Так, Чарльз Дарвін, Джон Мюір, Едвард Уілсон володіли розвиненим натуралістичним інтелектом. Діти, які мають задатки натуралістичного інтелекту, жваво відгукуються й демонструють добрі результати в навчанні, якщо мотивувати їх на опис зовнішнього вигляду, звичок тварин. Вони люблять спостерігати і виявляти відмінності в умовах життя в різних країнах, цікавляться народними традиціями, із задоволенням виконують проектні завдання, пов'язані з вивченням історії людства, розвитком природних явищ тощо. На уроках доцільно використовувати ілюстрації природних явищ, тваринного й рослинного світу.

Вирізняють ще два типи інтелекту — **міжособистісний** і **внутрішньоособистісний**, що швидше свідчать про спрямованість особистості, її основні установки стосовно інших, ніж про тип мислення. Такі типи інтелекту трапляються в поєднанні з іншими типами інтелекту. Міжособистісний тип властивий людям, які прагнуть до спілкування і не терплять самотності, внутрішньоособистісний — людям, які стомлюються від галасливого товариства і вважають за краще усамітнитися.

Міжособистісний інтелект — виявляється в здатності ефективно взаємодіяти з людьми, розуміти їх і розпізнавати їхні цілі, мотивацію, наміри. Діти з таким типом інтелекту із задоволенням працюють у співпраці, володіють лідерськими й дипломатичними якостями. Таких дітей доцільно частіше залучати до групової роботи, використовувати перерви, щоб обговорити спірні моменти у вивченій темі, призначати їх організаторами позакласних заходів, вікторин, ставити їм провокаційні запитання і заохочувати висловлювати власну думку, пропонувати пояснити вивчений матеріал тим учням, які його не засвоїли (або засвоїли гірше).

Внутрішньоособистісний інтелект — пов'язаний із розумінням власних емоцій, мети і намірів, зверненням до внутрішнього світу. У дітей з цим типом інтелекту загострене почуття власної гідності, вони впевнені у собі і люблять працювати на самоті. Вони реально оцінюють свої сильні сторони й здібності. Цей тип інтелекту нелегко розпізнати. Найдієвішим способом є спостереження за дітьми, їхніми звичками в процесі навчання та інших видах діяльності. Таким дітям можна пропонувати індивідуальні завдання, обговорення зробленого, детальний аналіз помилок, ведення щоденника. Частіше потрібно давати індивідуальні доручення, наприклад, дібрати

матеріал до певної теми. Оскільки таким дітям властиве розвинене почуття самоконтролю, можна пропонувати їм самостійно перевірити свою роботу або виконати роботу над помилками.

Цілком зрозуміло, що зовсім не обов'язково діти повинні володіти всіма притаманними тому або іншому типу інтелекту характеристиками. І далеко не завжди людина має яскраво виражений якийсь один тип мислення, здебільшого трапляються комбінації з 2 – 3 типів.

Найбільш схильними до вивчення іноземних мов є учні з добре розвиненим вербально-лінгвістичним типом інтелекту. Читання, письмо, робота зі словником, продукування інформації за допомогою слів – усе це їм легко вдається. Завдання вчителя іноземної мови полягає в інтеграції вербально-лінгвістичного інтелекту з іншими типами інтелектів. Тим самим ми відкриваємо учням шлях до навчання іноземних мов, що ґрунтується на використанні індивідуальних способів і стилів навчання. Необхідно допомогти дітям зрозуміти, що вони можуть проявити свої здібності різними способами, у різних видах діяльності, і тим самим зробити урок цікавим, пізнавальним для кожного учня.

Цікавими для вчителів іноземних мов можуть бути і дослідження американського психолога Бенджаміна Блума, який був автором однієї з перших схем педагогічних цілей. Б. Блум поділяє педагогічні цілі на три групи: когнітивні цілі, цілі формування емоційно-особистісного ставлення до навколишнього світу та цілі навчання психомоторної сфери. Мета навчання в когнітивній сфері може бути виражена через такі елементи засвоєння: знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез і оцінка. Щоб досягти позитивних результатів і щоб уроки не зводилися лише до двох елементів – знання і розуміння, учений пропонує дієлова-опори, які допоможуть використати всі елементи засвоєння. Наведемо приклад таких дієслів для учнів з **вербальним типом інтелекту**:

Знання: визнач, запам'ятай, запиши, склади список;

Розуміння: поясни, сформулюй, опиши, повтори;

Застосування: покажи, вислови, розпитай, опублікуй;

Аналіз: інтерпретуй, порівняй, запитай, зроби огляд, досліди;

Синтез: створи, склади, спрогнозуй, вигай, уяви;

Оцінка: зроби висновок, оціни, виправ, відредагуй.

Школа великою мірою сприяє (або заважає)

прояву, розкриттю індивідуальних рис, здібностей дитини. Отже, піклуючись про збереження й розвиток дитячої індивідуальності, ми повинні визнавати всі типи інтелекту однаково значущими і надавати можливості для прояву і розвитку кожного з них. Це є ще однією вимогою до індивідуалізованого освітнього процесу.

Способи застосування теорії Гарднера в навчанні різні — це може бути груповий або індивідуальний проект, сплановане особливим чином вивчення програмної теми. Головне – дати дитині можливість пізнавати, вивчати що-небудь тим способом і шляхом, який йому найбільш близький, зручний і в якому він відчуває себе комфортно. Працюючи на основі теорії множинності інтелекту, важливо усвідомлювати, які саме типи інтелекту залучено на уроці при вивченні теми, але при цьому зовсім не обов'язково радикально міняти традиційні методи навчання дітей. Застосування цієї теорії робить добре навчання ще більш ефективним, даючи змогу учням використовувати всі доступні й близькі їм способи пізнання.

Аналізуючи **попередній урок**, спробуйте розглянути його з точки зору теорії множинності інтелекту і поставити собі кілька запитань:

1. Які типи інтелекту залучено на цьому уроці?
2. Кого з учнів він найбільш зацікавив?
3. Кому з учнів було нецікаво?
4. Чи були під час уроку проблеми з дисципліною? Чи були ці проблеми пов'язані з типами інтелекту, здібностями (розмови, малювання, метушня і т.п.)?
5. Що можна було зробити по-іншому, щоб зацікавити більшу кількість учнів?
6. Чи є інший спосіб вивчити зазначену тему з використанням інших типів інтелекту?
7. Чим я, як учитель, найбільше задоволений на цьому уроці?

Розпочинаючи планувати **наступний урок слід** пам'ятати, що кожна дитина має всі вісім типів інтелекту. Кожен є сильнішим у якійсь певній сфері і слабшим в іншій. Необхідно виявити сильні сторони учнів і використувати їх у процесі навчання. Треба дібрати такі види навчальної діяльності, щоб залучити більшу кількість типів інтелекту. Наводимо таблицю (*додаток 1*), у якій пропонуються різноманітні види діяльності відповідно до типу інтелекту та їхніх сильних сторін.

Додаток 1

Тип інтелекту	Сильні сторони	Вид діяльності
Вербально-лінгвістичний	Читання, письмо, інтерпретація, продукування інформації за допомогою слів, запам'ятовування дат	Читання, письмо, презентації, розповідь історій, лекції, дискусії, дебати, робота зі словником, редагування, ведення журналу або щоденника, написання поезії, написання листів
Логіко-математичний	Критичне та аналітичне мислення, розв'язування проблем, міркування, моделі, математика, логіка	Постановка логічних запитань, класифікація, категоризація, робота з моделями, робота з числами, таблицями, графіками, аналіз, підбиття підсумків, порівняння та протиставлення, передбачення
Візуально-просторовий	Читання діаграм та карт, малювання, мистецтво, уявлення предметів, візуалізація	Малювання, робота з картинками, графіками, діаграмами, картами, дизайн слайдів, візуалізація, перегляд фільмів, відвідування мистецьких заходів
Музичний	Сприйняття звуків, запам'ятовування мелодій, ритмів, спів, слухання, гра на музичних інструментах	Спів, прослуховування музики або записів, нотування, фонетичні вправи, читання вголос з інтонацією, рольові ігри з імітацією різних голосів та настрою, відвідування концертів
Тілесно-кінестичний	Атлетика, танці, ремесла, використання різних інструментів, рухи, використання жестів, міміки та пластики тіла, знання через тілесні відчуття	Драматизація, рольові ігри, спортивні та фізичні ігри, екскурсії та прогулянки, вивчення предметів через тактильні відчуття
Внутрішньоособистісний	Визнання сильних і слабких сторін, постановка цілей, самопізнання, самостійна робота, сильна інтуїція, рефлексивне мислення	Самостійна робота, роздуми, виконання самостійних проектів, робота з комп'ютером, пошук інформації, виконання креативних завдань, написання творів або статей, ведення щоденника, створення портфоліо, спостереження, «мозкова атака»
Міжособистісний	Лідерство, організація, розуміння людей та їхніх почуттів, спілкування, розв'язування конфліктів	Комунікативні завдання, групова робота та робота у парах, рольові ігри, дискусії, дебати, обмін інформацією, інтерв'ю, опитування/анкетування, ток-шоу, командні проекти, суспільні події
Натуралістичний інтелект	Розуміння природи, глибокий інтерес до навколишнього середовища, категоризація, класифікація, дослідницькі здібності	Робота на природі, екскурсії, дослідження живої природи, вивчення рослин, природних явищ, класифікація, упорядкування, категоризація, створення моделей, збір інформації, споглядання, індивідуальні завдання зі збору та класифікації інформації

Є чимало способів визначення типів інтелекту, який найкраще розвинений в учнів, наприклад спостереження, тестування, анкетування. Пропонуємо методику діагностики типів інтелекту за Г. Гарднером (додаток 2).

Додаток 2.

Методика діагностики типів інтелекту

8 типів інтелекту – дослідження.

Поставте позначку біля кожного твердження, що якнайбільше відповідає вам.

Розділ 1

Мені подобається класифікувати речі на основі спільних ознак.

Я легко схоплюю моделі.

Я тримаю свої речі акуратно й впорядковано.

Я вчуся краще, коли працюю з іншими людьми.

Мені важко довго сидіти спокійно.

Я люблю читати.

Я знаю, що вважаю правильним або неправильним.

Я люблю уявляти різні речі.

Розділ 2

Природа є важливою для мене.

Я концентруюся (зосереджуюся) на шумі та звуках.

Покрокові інструкції – велика допомога.

Я люблю спортивні ігри на свіжому повітрі.

Нотатки допомагають мені запам'ятовувати та розуміти.

Я вчуся краще, коли предмет навчання мені справді подобається.

Малювання або замальовки допомагають мені думати.

Розділ 3

Ходити в похід весело.

Мені легко ритмічно рухатися.

Мені легко вдається розв'язувати проблеми.

Мені легше навчатися в групі.

Я ціную невербальне спілкування (жести, міміку тощо).

Я пишу листи або електронні повідомлення, щоб спілкуватися з друзями.

Чесність є важливою для мене.

Мені подобається створювати предмети з різних матеріалів.

Розділ 4

Мені подобається працювати в саду.

Я граю (хотів би/хотіла б навчитися грати) на музичному інструменті.

Мене дратують неорганізовані люди.

Я люблю сидіти в чатах.

Здорове тіло є важливим для здорового розуму.

Мені легко вдається пояснити свої думки іншим.

Моє ставлення до предмета впливає на те, як я навчаюся.

Я завжди користуюся щоденником, органайзером.

Розділ 5

Я вважаю охорону національних заповідників важливою.

Мені подобається ритм у поезії.

Я швидко рахую про себе.

Важливо брати участь в учнівському самоврядуванні.

Займатися мистецтвом і ремеслами дуже цікаво.

Я веду журнал.

Мене цікавлять питання правосуддя й рівності.

Виконавське мистецтво може приносити велику насолоду.

Розділ 6

Упорядкування речей має для мене значення.

Я краще запам'ятовую слова, коли римую їх. Загадки, головоломки, які потребують логічного розв'язання та міркувань, дуже цікаві.

Мені подобаються телевізійні ток-шоу.

Самовираження через танець є красивим.

Розв'язування кросвордів і головоломок – цікаве заняття.

Самостійна робота може бути продуктивнішою, ніж робота у групах.

Графіки, схеми, таблиці допомагають мені впорядковувати інформацію.

Розділ 7

У моєму житті тварини мають важливе значення.

Мені важко зосередитись на роботі, коли я слухаю радіо або дивлюсь телевизор.

Я не можу розпочати виконання завдання, поки не впораюсь зі своїми питаннями.

Я «командний» гравець.

Мені подобається працювати з інструментами.

Я пишу для задоволення.

Мені спочатку потрібно знати, чому я мушу

виконувати якусь справу, перш ніж погоджуюсь її зробити.

Тримірні головоломки (пазли) є цікавими.

Розділ 8

Мені подобаються різні жанри музики.

Я працюю краще, коли є багато різноманітних структур.

Мені не подобається самостійно працювати.

Я дуже активна особа.

Я люблю ігри зі словами.

Коли я вірю в якусь справу, я віддаюся їй на всі 100 відсотків.

Я люблю дивитися музичні відео.

Розділ 9

Мені подобається вивчати тварин, рослини та інші форми життя.

Мюзикли цікавіші, ніж звичайні спектаклі

Інформацію легше знайти в таблиці або схемі.

Я вже відвідую спортивний клуб або планую вступити до нього.

Я краще вчуся, коли виконую якусь роботу.

Мене цікавлять іноземні мови.

Мені подобається брати участь у роботі, яка допомагає іншим.

Я запам'ятовую речі як ментальні образи.

Розділ 10

Я проводжу багато часу на вулиці.

Мені легко запам'ятовувати слова пісень.

Якщо речі не мають сенсу, я незадоволений.

Я дивлюся новини, тому знаю, що відбувається у світі.

Мені подобається виготовляти речі власними руками.

Я люблю брати участь у дискусіях або виступах.

Я хочу протестувати або підписати петицію за відновлення справедливості.

Я добре розуміюся на картах і кресленнях.

Порахуйте скільки разів ви поставили позначку біля першого твердження в кожному розділі, окремо біля другого твердження тощо. Запишіть цифри в подану таблицю.

1	2	3	4	5	6	7	8

Кожен з цих результатів показує ваші сильні сторони в одному з восьми типів інтелекту. Якщо ви маєте загальну кількість 5 або більше відповідей у будь-якій з цих категорій, це означає, що у вас найбільш розвинений саме цей тип інтелекту. Перегляньте свої результати ще раз. Якщо ви маєте більше ніж одну категорію

з найвищим результатом, це означає, що ви маєте кілька сильних сторін.

Наводимо короткі змістові характеристики кожного з 8 типів інтелекту.

Натуралістичний інтелект.

Ймовірно, що ви маєте нахил до природознавства. Ви можете точно визначати й класифікувати рослини, тварин та інші природні об'єкти. Навіть, коли не йдеться про природу, вам подобається дивитися на картину в цілому і знаходити спосіб розпізнавання чи класифікації того, що відбувається. Ви здатні відслідковувати закономірності в природі, поведінці людини, книжках або у будь-яких інших сферах життя.

Музичний інтелект.

Багатьом людям дуже подобається музика, але для вас музика є важливою частиною життя. Ви, ймовірно, завжди співаєте, наспівуєте або слухаєте музику. У вас є здібність відтворювати і сприймати ритм, тон і тембр. Більше того, ви вмієте використовувати музику, щоб краще вчитися. Музика допомагає вам дізнатися про щось нове, запам'ятовувати різні явища, факти і навчати інших людей.

Логіко-математичний інтелект.

Саме математика може бути вашим улюбленим предметом, оскільки в ній у всьому існує причина (пояснення), немає місця для інтерпретації. У вас є здатність мислити як концептуально, так і абстрактно, а також здатність розуміти логічні або числові моделі (шаблони). Ви бачите причину того, що відбувається, і ви, як правило, розумієте, чому це відбувається.

Міжособистісний інтелект.

Ви вважаєте, що найкраще, що у вас виходить – це взаємодія з іншими людьми. Вам, напевно, подобається обговорення в школі. У вас є здатність виявляти і адекватно реагувати на настрої, мотиви і бажання інших. Більше того, перебування серед людей змушує вас думати, а це, у свою чергу, спонукає вас змусити їх думати.

Тілесно-кінестетичний інтелект.

Вам подобається танцювати, займатися спортом. Ви завжди в русі. Ви вмієте контролювати рухи вашого тіла і вміло вправлятися з речами. Ви краще щось вивчаєте, коли рухаєтесь. Ви, напевно, любите лабораторні й практичні завдання, що дають можливість вам піднятися з місця, бути активними і рухливими.

Вербально-лінгвістичний інтелект.

Вам, ймовірно, подобається читати і писати. Вам подобаються слова, бо ви знаєте, що з ними робити. Ви маєте добре розвинені вербальні навички й чутливість до звуків, значень і ритміки слів. Писання та робота зі словами допомагають вам думати і розуміти різні явища і речі.

Внутрішньоособистісний інтелект.

Ви, напевно, з тих людей, які не часто піднімають руку під час класної дискусії, але ви любите вести журнал, щоденник. У вас є здатність перебувати в гармонії з внутрішніми почуттями, цінностями, розумовими процесами. Думати про себе та про те, що ви думаєте, вчите або відчуваєте – у цьому сенс вашого життя.

Візуально-просторовий інтелект.

Ви, мабуть, багато малюєте, можливо навіть у класі. Ваші очі вдивляються в картинки в підручнику, оскільки вони допомагають вам розуміти явища і речі. Ви маєте здатність до образного мислення, точної та абстрактної візуалізації. Малювання – не лише хобі. Воно допомагає вам розібратися в значенні явищ і речей. Навіть коли ви не малюєте, ви візуалізуєте те, що відбувається.

ЛІТЕРАТУРА

1. Б е х. І. Особистісно орієнтоване навчання / І. Бех. – К.: [б.в.], 1998.
2. П а в л о в а Л. Сучасний зміст освіти: психолого-педагогічні проблеми особистісно орієнтованого навчання / Л. Павлова. – Луганськ : [б.в.], 2003.
3. С а ф а р я н С. Теорія та практика особистісно орієнтованого навчання / С. Сафарян // Іноземні мови в сучасній школі. – 2012. — №5. – С. 19.
4. Сучасний тлумачний словник української мови: 100 000 слів / За заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В. Дубчинського. – Х.: ВД «Школа», 2009. – С. 365.
5. Г о в а р д Г а р д н е р. Структура розуму: теорія множественного інтелекту / Г. Гарденер, — М.: «Вільямс», 2007.
6. К а п т е р е в П. Избранные педагогические сочинения / П. Ф. Каптерев. — М.: Педагогика, 1982.
7. Я к и м а н с к а я И. Личностно ориентированное обучение / И. Якиманская. – М.: [б.в.], 1996.
8. В е н ж а м і н В л о о m. Taxonomy of Educational Objectives. 1965.
9. N e l s o n, K r i s t e n. Developing Students' Multiple Intelligences. Scholastic Professional Books, 1998 / Перевод с англ. О. Евстифеевой.
10. М. В о р о н, Ю. Н а й д а. Множинний інтелект: від теорії до практики / М. Ворон, Ю. Найда. – <http://www.osvita.ua>, 2008.
11. П и с а р и к О. Теория множественных интеллектов Ховарда Гарднера / О. Писарик. – <http://www.livejournal.com>, 2009.